

مجازات اعدام

باید منتهی و نایدها

www.ketab.ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

-
سرشناسه	: باقرزاده، مهدی، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: مجازات اعدام : بایدها و نبایدها/مهری، الهامی.
مشخصات نشر	: شیراز: گنج علم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۲ص.
شابک	: ۱۹۰۰۰۰ ریال : ۸-۱۶-۶۰۸۵-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۰۹.
موضوع	: حکم اعدام
موضوع	: Capital punishment
موضوع	: حکم اعدام -- ایران
موضوع	: Capital punishment -- Iran
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ۳م۲/۵۱۰۴K
رده بندی دیویی	: ۰۷۷۳/۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۲۰۸۴۴۹
-

نام کتاب: مجازات اعدام باید‌ها و نباید‌ها
ناشر: گنج علم
چاپ اول: بهار ۱۳۹۷
ویراستار: حکیمه زارع
صفحه آرا: گلنوش بروسان
طراح جلد: مریم مظفری
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
شک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۸۵-۱۶-۸

ISBN: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۸۵-۱۶-

۸

قیمت: ۱۹۰۰۰ تومان

آدرس: شیراز- پراموبت، اندای خ قصر دشت، کوچه ۱، پلاک ۱
انشارات گنج علم

تلفن: ۰۷۱۱۲۳۰۶۰۱۷

آدرس سایت: www.ganjabpub.ir

ایمیل: Ganjabpub@gmail.com

«کلیه ی حقوق چاپ و نشر محفوظ و متعلق به ناشر است.»

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کسی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا پخش و عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست فصول و مندرجات آنها

۱	سخن آغازین
۷	فصل اول: تاریخچه مجازات اعدام
۸	بابل
۱۰	آشور
۱۱	پارس
۱۸	ژاپن
۱۸	اروپا در زمان رنسانس
۲۰	اروپا پس از سانس
۲۲	مجازات اعدام در ادیان اسدانی
۲۳	شریعت یهود
۲۶	شریعت مسیحیت
۲۹	شریعت زرتشت
۳۰	دین اسلام
۳۳	فصل دوم: مجازات اعدام در مکاتب حقمة کفنی
۳۹	مکتب کلاسیک
۴۰	ژان ژاک روسو
۴۱	بکاریا
۴۳	ژرمی بنتام
۴۴	آثار عملی تئوری‌های مکتب کلاسیک
۴۶	مکتب عدالت مطلق
۴۷	مکتب تحقیقی اثباتی
۴۹	مکتب دفاع اجتماعی
۵۱	دلایل موافقان و مخالفان مجازات اعدام
۵۲	اجرای عدالت
۵۵	ارعاب مجرمین
۶۰	امکان اشتباه در اجرای مجازات
۶۲	احساسات و لطائف قلبی

۶۳	هزینه‌های زندان
۶۵	فصل سوم: وضعیت مجازات اعدام در نقاط مختلف جهان
۱۰۳	فصل چهارم: اجرای علنی مجازات‌ها در ایران
۱۰۴	اجرای علنی مجازات‌ها در دوران ایران باستان
۱۰۴	دوره عیلامی‌ها
۱۰۷	دوره هخامنشیان
۱۰۹	دوره اشکانیان
۱۱۱	دوره ساسانیان
۱۱۳	اجرای علنی مجازات‌ها در صدر اسلام
	اجراء علنی مجازات‌ها در ایران پس از اسلام
۱۱۸	دوره قبل از انقلاب مشروطیت
۱۲۱	دوره پس از انقلاب مشروطیت تا انقلاب اسلامی
۱۲۴	اجرای علنی مجازات‌ها پس از انقلاب اسلامی ایران
۱۲۶	آیین نامه‌ها
۱۳۱	بخش نامه‌ها
۱۳۴	مبانی فقهی اجرای علنی مجازات‌ها
۱۳۶	۱. اعلام به مردم
۱۳۹	۲. حضور مردم
۱۴۰	۳. تعداد حاضرین
۱۴۱	۴. شرایط حاضرین
۱۴۸	بررسی اجرا یا عدم اجرای حدود در زمان غیبت امام زمان «عج»
۱۵۷	فصل پنجم: اجرای علنی مجازات‌ها در ایران
۱۵۸	آثار مثبت اجرای علنی مجازات‌ها
۱۶۸	آثار منفی اجرای علنی مجازات‌ها
۱۷۸	نظرات موافقان اجرای علنی مجازات‌ها
۱۸۳	نظرات مخالفان اجرای علنی مجازات‌ها
۱۹۳	مقتضیات زمان و مکان در اجرای قوانین اسلام
۱۹۹	سخن آخر
۲۰۹	منابع و مآخذ

سخن آغازین

اهمیت، قابلیت کفوری، به ویژه بر صاحب نظران مسائل جنائی پوشیده نیست تا آنجا که دسته‌ها، چنانچه به کشوری ناشناخته گام نهید و مشتاق آگاهی از حقوق و آزادی‌های فردی، ارزش و اعتبار که جامعه برای آن قائل است باشید، کافی است به آیین دادرسی کیفری آن مراجعه کنید.

تعذیب و نمایش آن در نظام‌های جزائی سنتی، جزئی از مجازات و فلسفه بنیادین آن تلقی می‌شد و به نمایش گزافانه بزهکاران با هدف ارعاب جامعه و بازدارندگی از ارتکاب جرم صورت می‌گرفت.

هدف و کارکرد مقصود از نمایش این برهنگان با مشاهده سرنوشت غمبار مجرم و زجری که بر او تحمیل می‌شود، عبرت‌گیری و از ارتکاب اعمال ممنوعه دوری جویند.

اما اجرای مجازات اعدام در ملاء عام کارکرد پنهانی که توسط عاملان آن در نظام جزائی قصد و پیش‌بینی شده را در پی داشت.

آثار و پیامدهای این عمل در طول دهه‌های متوالی موضوع محافل و نقادی صاحب‌نظران در سخنوری‌های آتشین بوده است و در همین مقال سزار بکاریا در سال ۱۷۶۴ میلادی در نقد اعدام در ملاء عام می‌نویسد: «قتل که همچون جرم وحشتناک به ما معرفی می‌شود، بار دیگر با خونسردی، بدون ندامت و پشیمانی تکرار می‌شود».

بدون شک کیفر متناسب و ضرورت صیانت فردی و اجتماعی از پدیده مجرمان از عناصر اساسی جهت تضمین احترام به حقوق شهروندی در جوامع بشری محسوب می‌گردد و بدون وجود کیفر و واکنش‌های اجتماعی، نصوص قانونی به یک سری مقررات ادبی یا مقررات ناظر به رعایت آداب اجتماعی تبدیل خواهد شد. در این صورت مخالفت با آن و تخطی از قوانین و مقررات کار ساده‌ای خواهد بود. مقررات کیفری در جوامع بشری، بیش از چهار هزار سال قدمت دارد، لیکن حقوق کیفری مدرن به عنوان رشته‌ای نظام مند و دارای اصول و قواعد کلی ناظر به سببه‌های شکمی و ماهوی مستقل از هم که در چارچوب مجموعه‌هایی به نام قانون نامه تدوین و هماهنگ شده‌اند، عمری حدود دو قرن دارد، اصولاً کیفرشناسان مجازات‌ها را با توجه به قانون نامه‌های باستانی که از ابتدای سده بیستم پیش از میلاد در منطقه سن النهرین کشف و ترجمه شده‌اند و نیز بر پایه تحولات حقوق کیفری در سده‌های بعدی مطالعه می‌کنند و بررسی‌های علمای حقوق کیفری نشان داده است که در دوره‌های نخستین کیفرها به طور عمده جنبه بدنی داشته است، چنانچه به قانون نامه حمورابی و اورنمو و... که به نوعی صاحب نخستین تمدن حقوقی بودند مراجعه کنیم به این نکته پی می‌بریم که عمده کیفرها تمامیت جسمی مرتکب را نشانه می‌گرفتند. با نگاهی به تاریخ زندگانی بشر صحنه‌های تلخ تجاوز به حقوق و کرامت وی به روشنی دیده می‌شود.

در میان اشکال مختلف تجاوز شکنجه^۱ و سوء رفتار^۲ مشاهده می‌شود که آسیب شدیدی به حیثیت ذاتی و کرامت انسانی وارد ساخته است، تردیدی نیست که افکار عمومی تشنه مباحثی است که وضع فعلی جامعه جهانی عواید ثمر بخشی در خصوص حقوق و آزادی‌های مشروع بشری داشته باشد.

جامعه جهانی هنوز هم از تعرض به حیثیت و حقوق ذاتی افراد در نقاط مختلف دنیا رنج می‌برد. اهمیت این امر زمانی روشن‌تر می‌شود که می‌بینیم در تعریف شکنجه و رفتار مبین آن اجماع نظری وجود ندارد و تاکنون برداشت مشابهی از آن از سوی قانونگذاران و حقوقدانان به دست نیامده است.

از جمله مسائل که بعد از انقلاب اسلامی ایران موضوعی مهم و نیازمند بررسی می‌باشد، بحث تنکر دینی و ورود فقه و مباحث فقهی از عرصه نظری به عرصه عملی و حقوقی است.

با توجه به حساسیت امر و تأثیر گذار بودن مبحث مجازات‌ها به ویژه مجازات اعدام که در بسیاری از کشورها لغو شده و در برخی کشورها مانند نظام حقوقی کشورمان کماکان اعمال می‌شود نیازمند تأمل و تحقیق عمیق می‌باشد. نظام اسلامی یک سلسله قوانین و مقررات جامع و کاملی دارد که منشاء آن الهی و حیانی است.

خداوند حکیم با شناخت کامل و جامعی که در ساختار وجودی انسان دارد متناسب با آن قوانین و مقرراتی را نیز برای اعمال انسان در نظر گرفته است که با تنظیم رفتار بشر در دایره این قوانین و مقررات فرد و جامعه در سیر اصلاح و هدایت پیش خواهد رفت. در نظام حقوقی ایران که بر اساس شریعت مقدس دین اسلام تدوین گردیده است، کیفر اعدام برای جرائمی خاص در نظر گرفته شده است.

۱- Torture

۲-III- Treatment

در پاره‌ای از جرائم مانند قتل عمد و... که به عنوان قصاص یاد می‌شود، که قرآن آن را از حقوق اولیاء دم شمرده و در کنار آن توصیه به عفو به جای قصاص را سفارش نموده است:

« جَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ » (شورا ۴۰) و همچنین در اجرای حدود که اثبات آن همواره با قیودات بسیاری همراه است و گاه حکم به آن را غیر ممکن می‌سازد و لیکن در تعیین کیفر - رائمی که به نوعی ارتکاب آنها امنیت و سلامت جامعه را شدیداً به خطر می‌اندازد...

فانوار نثار در مورد به تعیین کیفر اعدام روی آورده است مانند جرائم مربوط به قاچاق مواد مخدر...

با نگاه کلی در مابین نسبت به انواع مجازات اعدام، متوجه این نکته می‌شویم که بر اساس مبانی فقهی، سیاست کیفری در خصوص قصاص و اعدام حدی با تکثر آراء مواجه نبوده است. قانون‌گذاری الهی رویه رو هستیم، قانونی که تدوینگر آن حکیم و عالم نسبت به خیر و شر افراد و جامعه است و قانون او از روی علم و اطلاع کامل و جامع است که از مخلوقات خود دارد و به شکلی تدوین شده که تا ابد نیاز به تغییر ندارد.

اما در مورد مسئله سوم (اعدام‌های حکومتی) با توجه به اطلاعات ناقص بشری و ناتوانی در ورود به جزئیات مسائل و همچنین ادراک ناقص بحس و متعدد انسان‌ها این مسئله قابل تأمل است و با توجه به تغییر پذیری آن، در این کتاب توجه بیشتری به این مسئله شده است. کتاب حاضر به مطالعه آثار اجرای علنی مجازات اعدام در حقوق کنونی ایران و فقه امامیه پرداخته است.

فصل اول با عنوان «تاریخچه مجازات اعدام» تاریخچه این مجازات را در تمدن‌های اولیه، تمدن‌های ایران باستان وضعیت آن را در شریعت‌های

زرتشت و یهود در بر می‌گیرد و در این فصل به بررسی اسناد ملی منطقه‌ای و بین‌المللی مجازات اعدام پرداخته می‌شود.

در فصل دوم با عنوان «مجازات اعدام در مکاتب حقوق کیفری» دیدگاه مکتب‌های مختلف در مورد اجرای علنی مجازات‌ها بررسی شده است. در فصل سوم با عنوان «وضعیت مجازات اعدام در نقاط مختلف جهان» سیاست کیفری کشورهای مختلف در مورد مجازات اعدام و تاریخ آخرین اعدام و تاریخ لغو مجازات اعدام برخی کشورها آورده شده است در فصل چهارم با عنوان «اجرای علنی مجازات‌ها در ایران» به بررسی سیر تاریخی اجرای علنی مجازات در دوره‌ی پهلوی، پسا-استان و بعد از اسلام و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران پرداخته شده است.

در فصل پنجم با عنوان «آثار اجرای علنی مجازات‌ها» آثار مثبت و منفی اجرای علنی مجازات اعدام با استناد به جامعه‌شناسانه مورد بررسی قرار گرفته است.